

De staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur

Overwegende dat in verband met het invoeren van de arbeidsduurverkorting voor leerling-verpleegkundigen tot gemiddeld 36 uur per week, de structuur van de opleiding tot A-verpleegkundige ingrijpend veranderd wordt;

Dat het daarom gewenst is een nieuwe opleidingsregeling vast te stellen;

Gelet op de artikelen 3, 4 en 6 van de Wet tot bescherming van het diploma van verpleegkundige (*Stb.* 1921, 702);

Besluit:

HOOFDSTUK I

Algemeen

Artikel 1

In deze Regeling wordt verstaan onder:

- a. de minister: de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur;
- b. de hoofdinspecteur: de geneeskundige hoofdinspecteur van de volksgezondheid;
- c. de inspecteur: de geneeskundige inspecteur van de volksgezondheid;
- d. de gecommiteerde: de door de minister op voordracht van de hoofdinspecteur benoemde deskundige;
- e. de instelling: een algemeen ziekenhuis.

HOOFDSTUK II

Erkenningen

Artikel 2

1. Tot het geven van de opleiding ter verkrijging van het diploma A-verpleegkundige kan de minister, gezien het advies van de hoofdinspecteur, aan een instelling een erkenning verlenen.
2. De erkenning kan slechts betreffen een instelling die als algemeen ziekenhuis erkend of voorlopig erkend is krachtens de Ziekenfondswet (*Stb.* 1964, 392) en Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (*Stb.* 1967, 655).
3. In de instelling dient gelegenheid te bestaan voor de verpleging van een voldoende verscheidenheid van patiënten.
4. Het aantal leerlingen in dienstverband moet in een evenwichtige verhouding staan tot het aantal verpleegkundigen in dienstverband.
5. De erkenning kan worden verleend aan een instelling die tevens een erkenning bezit voor een andere opleiding, onder voorwaarde dat het eigen karakter van de opleiding duidelijk tot uitdrukking komt en het praktisch werken geschiedt in de daartoe bij de erkenning aangewezen afdelingen.
6. Bij de erkenning wordt, gelet op de bouw en de ruimtelijke outillage van de instelling, alsmede op de aanwezige leermiddelen, beoordeeld of deze instelling geschikt is voor het geven van de theoretische en praktische opleiding tot het diploma A-verpleegkundige.
7. De erkenning wordt uitsluitend verleend aan instellingen die geen winst beogen.
8. Aan de erkenning kunnen voorwaarden verbonden worden.

Artikel 3

1. De erkenning, bedoeld in artikel 2, eerste lid, kan worden verleend aan meer instellingen te zamen, welke ten aanzien van de opleiding tot het diploma A-verpleegkundige een samenwerkingsverband hebben aangegaan.
2. Het in artikel 2, tweede tot en met achtste lid, bepaalde is van overeenkomstige toepassing. Bij de erkenning kunnen ten aanzien van het samenwerkingsverband voorwaarden worden gesteld.

Artikel 4

In het belang van de opleiding kan een onderdeel hiervan in een andere instelling plaatsvinden. Hiervoor is de goedkeuring van de hoofdinspecteur vereist, die aan deze goedkeuring voorwaarden kan stellen.

Artikel 5

Een erkenning, bedoeld in de artikelen 2 en 3, kan tevens worden verleend in het geval dat de betrokken instelling of instellingen de opleiding tot het diploma A-verpleegkundige geeft of geven in samenwerking met een centraal opleidingsinstituut voor verpleegkundige of verzorgende beroepen, met dien verstande dat de rechtsvorm en de statuten van de instelling die het opleidingsinstituut exploiteert en de overeenkomst tot samenwerking betreffende de opleiding door de minister moeten zijn goedgekeurd.

Artikel 6

1. Aan een erkenning worden in elk geval de volgende voorwaarden verbonden:
  - a. Aangesteld moet zijn een hoofd van de opleiding welke is belast met de dagelijkse leiding. Deze dient in het bezit te zijn van een diploma A-, MBO- of HBO-verpleegkundige en bovendien:
    - een diploma van één der hogere opleidingen voor verpleegkundigen behaald voor 1 september 1984, dan wel;
    - een diploma van één der opleidingen voor docenten ten behoeve van instellingen voor gezondheidszorg dan wel;
    - een diploma van één van de opleidingen tot leraar verpleegkunde, dan wel;
    - een diploma MO-pedagogiek met afstudeerrichting onderwijskunde of gezondheidszorg.
  - b. Indien de opleiding wordt gegeven in samenwerking met een centraal opleidingsinstituut als bedoeld in artikel 5, treedt als hoofd van de opleiding de directeur daarvan op. Indien de directeur geen A-, MBO- of HBO-verpleegkundige is, dient ten behoeve van de opleiding een verpleegkundige als sectorhoofd aangesteld te zijn. Indien voor verschillende diploma's wordt opgeleid moet per opleidingssector een hoofd zijn aangesteld. Het hoofd van de sector opleiding diploma A-verpleegkundige treedt in dat geval op als hoofd van die opleiding en moet voldoen aan de eisen gesteld in onderdeel a, tweede volzin.
  - c. Ten behoeve van het theoretisch onderwijs moeten docenten aanwezig zijn die voldoen aan de benoembaarheidseisen als genoemd in artikel 20, eerste lid;
  - d. De werkbegeleiding tijdens de praktische opleiding geschiedt door A-, MBO- of HBO-verpleegkundigen, die aan het algemeen ziekenhuis verbonden zijn. Daarenboven dienen daartoe aangewezen en daarvoor vrijgestelde praktijkbegeleiders aanwezig te zijn. De praktijkbegeleider dient een A-, MBO- of HBO-verpleegkundige te zijn die bovendien voldoet aan:
    1. de overige benoembaarheidseisen voor het vak verpleegkunde als genoemd in artikel 20, eerste lid, of;
    2. in het bezit is van een bewijs dat de opleiding bijscholing gezondheidszorg (stageleiding), verzorgd door het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen behaald voor 1 september 1986, met gunstig resultaat is gevolgd, of;
    3. in het bezit is van een opleiding kader in de gezondheidszorg behaald voor 1 september 1986;
    4. een daaraan gelijkgestelde opleiding heeft, ter beoordeling van de hoofdinspecteur.
  - e. Indien de artikelen 3 en 5 van toepassing zijn, moet een opleidingscoördinator aangesteld zijn die verantwoordelijk is voor de afstemming van theorie en praktijk en aan de instelling is verbonden. De opleidingscoördinator dient een A-, MBO- of HBO-verpleegkundige te zijn. Het bepaalde in onderdeel d is van overeenkomstige toepassing.

f. in de voorbereidende periode van de opleiding is ten minste één praktijkbegeleider per elke tien leerlingen aanwezig; in de leerperioden ten minste één per elke vijfentwintig leerlingen.

2. De directie van de instelling legt de volgende punten in een schriftelijke regeling die vóór de aanvang van de opleiding aan de leerling ter hand wordt gesteld, vast:

a. een beschrijving van het doel en de inhoud van de opleiding;

b. een verwijzing naar de tekst van deze regeling;

c. de organisatorische plaats van de opleiding in de instelling;

d. de structuur van de opleiding;

e. de verantwoordelijkheden en de daarbij behorende bevoegdheden van de bij de opleiding betrokken personen;

f. de regeling van stageperioden;

g. een opgave van aan de opleiding deelnemende docenten, praktijkbegeleiders, sectorhoofden en opleidingscoördinatoren;

h. de wijze van begeleiding van leerlingen in de leer- en werksituatie;

i. de procedure volgens welke en de criteria aan de hand waarvan het functioneren van de leerling wordt gewaardeerd;

j. de wijze van beoordelen van door de leerling gemaakte verslagen, werkstukken en scripties en de criteria die daarbij gehanteerd worden;

k. de regeling van tentamens, examens, alsmede van tussentijdse toetsen, omvattende de tijdstippen, de vakken, de wijze van afnemen en de wijze van de beoordeling van de resultaten, alsmede de duur van de afwijzing hij het niet behalen van een onderdeel, voor zover een en ander niet wettelijk is geregeld;

l. criteria die worden gehanteerd bij de beoordeling van het afrondingsgesprek;

m. de per leerperiode te behalen praktijkleerdoelen, waarvan aantekening wordt gehouden in het Praktijkopleidingsboek genoemd in artikel 21;

n. de wijze waarop het eventueel gemiste onderwijs dient te worden ingehaald;

o. de regeling van de onderbrekingsdagen;

p. de mogelijkheden om beroep ter zake van de opleiding in te stellen.

3. Tijdens een leerperiode kan geen wijziging in de in het tweede lid genoemde regeling worden aangebracht. Wijzigingen moeten voor de aanvang van de nieuwe leerperiode schriftelijk aan de leerling bekend worden gemaakt.

Artikel 7

In geval van een erkenning als bedoeld in artikel 3 worden de voorwaarden, genoemd in artikel 6, eerste lid, onder *d*, *e* en *f*, ten aanzien van elke instelling afzonderlijk gesteld en worden de voorwaarden, genoemd in artikel 6, eerste lid, onder *a* en *c*, ten aanzien van de instellingen gezamenlijk gesteld.

Artikel 8

In geval van erkenning als bedoeld in artikel 5 worden in elk geval aan iedere instelling afzonderlijk de voorwaarden, genoemd in artikel 6, eerste lid, onder *d*, *e* en *f* gesteld.

Artikel 9

De minister kan, gezien het advies van de hoofdinspecteur, ontheffing verlenen van het in artikel 6, eerste lid, bepaalde. Aan de ontheffing kunnen voorwaarden worden verbonden.

Artikel 10

De minister kan, de hoofdinspecteur en het bestuur van de betrokken instelling gehoord, een krachtens de artikelen 2, 3 of 5 verleende erkenning intrekken, indien niet meer wordt voldaan aan de bij die erkenning gestelde voorwaarden.

HOOFDSTUK III

De opleiding

Paragraaf 1. Toelating

Artikel 11

1. Tot de opleiding worden toegelaten diegenen die ten minste de leeftijd van 17 jaar hebben bereikt en in het bezit zijn van een diploma, voorkomende op de als bijlage 1 bij deze regeling gevoegde lijst.
2. De minister kan ontheffing verlenen van de in het eerste lid gestelde eisen ten aanzien van de diploma's:
  - a. op grond van leeftijd;
  - b. op grond van een in het buitenland behaald diploma.

Paragraaf 2. Gegevens betreffende de opleiding

Artikel 12

1. De opleiding begint ten minste éénmaal per jaar, waarbij de periode tussen twee begindata niet meer dan twaalf maanden mag bedragen, na mededeling aan de hoofdinspecteur.

Artikel 13

1. Ten hoogste twee maanden en ten minste een maand voor de aanvang van de opleiding wordt aan de hoofdinspecteur opgave gedaan van:
  - a. het aantal voor die opleiding aan te nemen leerlingen;
  - b. het aantal leerlingen dat reeds in opleiding is;
  - c. het aantal verpleegkundigen dat in de instelling werkzaam is;
  - d. het aantal overige personen dat in de instelling werkzaam is bij de verplegingsdienst.
2. Ten hoogste één maand na de aanvang van de opleiding wordt aan de betrokken inspecteur een nominatieve opgave verstrekt van de toegelaten leerlingen, vergezeld van een opgave van hun geboortedatum en -plaats, een uittreksel van het bevolkingsregister, de genoten vooropleiding dan wel de daarop verleende ontheffing, bedoeld in artikel 11, tweede lid, alsmede de datum van aanvang van de opleiding.
3. Er dient een opleidingswerkplan te worden opgesteld. De hoofdinspecteur kan een afschrift daarvan verlangen.
4. Eenmaal per jaar in de maand oktober wordt aan de hoofdinspecteur opgave gedaan van de onderdelen van het theoretisch onderwijs en de daarbij betrokken docenten met hun bevoegdheden.

Paragraaf 3. De wijze van opleiden

Artikel 14

1. De opleiding bestaat uit een theoretisch en praktisch deel en duurt in totaal drie jaar en tien maanden waarin 1320 lesuren voor theorie, zoals aangegeven in artikel 19, zijn vervat.
2. De opleiding begint met een voorbereidende periode van dertig weken, omvattende 690 lesuren voor theoretisch onderwijs en vier weken stage met een duur van 144 uren alsmede drie weken vakantie, waaronder begrepen de feestdagen.
3. Daarna volgen drie leerperioden van achtereenvolgens twaalf, twaalf en vijftien maanden gezamenlijk omvattende 630 uren voor theoretisch onderwijs en 1248 uren voor het leergedeelte van de praktische opleiding. In iedere leerperiode worden tenminste 180 lesuren gegeven.
4. Lesuren in de leerperioden dienen in arbeidstijd te worden gegeven waarbij de leerling bij de instelling in dienstverband is.

5. Per dag mogen maximaal zeven lesuren worden gegeven tot maximaal 30 lesuren per lesweek.

Artikel 15

1. Vrijgesteld van in ieder geval het volgen van de voorbereidende periode zijn diegenen die in het bezit zijn van het diploma B- of Z-verpleegkundige of ziekenverzorging of MDGO-VP. Het hoofd van de opleiding kan bekorting van verdere opleiding geven en doet hiervan mededeling aan de hoofdinspecteur.
2. Het hoofd van de opleiding kan indien de leerling de voorbereidende periode van de opleiding tot het diploma voor B-, Z-verpleegkundige of ziekenverzorgende met succes heeft afgesloten vrijstelling verlenen van een deel van de opleiding. Het hoofd van de opleiding doet hiervan mededeling aan de hoofdinspecteur.
3. Het hoofd van de opleiding kan indien de leerling een deel van de opleiding tot MBO- of HBO-verpleegkundige of MDGO-VP heeft gevolgd vrijstelling verlenen van een deel van de opleiding. Het hoofd van de opleiding doet hiervan mededeling aan de hoofdinspecteur.
4. Het hoofd van de opleiding kan, met instemming van de leerling en onder schriftelijke mededeling aan de hoofdinspecteur, op grond van het bezit van een diploma ingevolge een andere beroepsopleiding vrijstelling verlenen van het volgen van bepaalde lessen en de daarbij behorende toetsen.
5. De minister kan de duur van de opleiding bekorten op grond van buiten Nederland verkregen diploma's voor ziekenverpleging.
6. De hoofdinspecteur kan voor een gedeeltelijk buiten Nederland gevolgde opleiding, waarvan het diploma voor ziekenverpleging met het Nederlands diploma A-verpleegkundige is gelijkgesteld, een door hem te bepalen verkorting van de opleidingstijd toestaan.

Artikel 16

1. Indien afwezigheid van de leerling tot gevolg heeft dat onderdelen van de opleiding niet op het oorspronkelijk vastgestelde tijdstip behaald dan wel afgesloten zijn, zal de leerling de gemiste onderdelen zo spoedig mogelijk alsnog moeten inhalen.
2. Indien hiertoe geen andere mogelijkheden aanwezig zijn, wordt de leerling in de eerstvolgende cursusgroep geplaatst. Het hoofd van de opleiding meldt deze beslissing met redenen omkleed aan de hoofdinspecteur.

Artikel 17

De minister kan, gezien het advies van de hoofdinspecteur, goedkeuring verlenen aan een programma van een experimentele opleiding en het examen dat volgens dat programma wordt afgelegd. De goedkeuring kan slechts worden verleend indien de betreffende instelling of instellingen een erkenning is verleend op grond van de artikelen 2, 3 of 5. Aan deze goedkeuring kunnen voorwaarden worden verbonden.

HOOFDSTUK IV

Paragraaf 1. Inhoud van de opleiding

Artikel 18

De opleiding dient zodanig te zijn ingericht dat de A-verpleegkundige in staat is om:

- a. verpleegkundige problemen te herkennen en te analyseren uitgaande van een complexe verpleegsituatie van een patiënt en zijn hulpvraag en op grond hiervan de individuele verpleging te plannen, organiseren, uit te voeren en te evalueren;
- b. verantwoordelijkheid te dragen voor de coördinatie van en de continuïteit in de zorg;
- c. leerlingen te begeleiden bij het uitvoeren van het verpleegproces;
- d. in een verpleegeenheid het werk te plannen en te organiseren, samen te werken met andere hulpverlenende disciplines en met patiënten en hun naasten;
- e. een aandeel te leveren in preventie;

f. voorlichting te geven aan de patiënt.

Artikel 19

1. Het theoretisch onderwijs omvat 1320 uren verdeeld over de vijf leergebieden onder *a* tot en met *f* die als volgt in vakken worden onderverdeeld.

a. leergebied verpleegkunde

Verpleegkunde;
Beroepsethiek;
Geschiedenis van de verpleging;
Visies op het verplegen;
EHBO verbandleer;
Juridische aspecten;
Psychiatrische verpleegkunde;
Thuiszorg.

b. leergebied omgangskunde

Psychologie;
(Ped)agogie;
Sociologie;
Sociale psychologie;
Sociale vaardigheden.

c. leergebied gezondheidskunde

Gezondheidskunde en preventie;
Organisatie van de gezondheidszorg;
Gezondheidszorgwetgeving;
Anatomie, fysiologie;
Voedingsleer;
(Ziekenhuis)hygiëne.

d. leergebied ziektenkunde

Ziektenkunde;
Interne geneeskunde;
Chirurgische geneeskunde;
Kindergeneeskunde;
Psychiatrie/psychopathologie;
Menselijke voortplanting/gynaecologie;
Geneesmiddelenleer;
Fysiotherapie/ergotherapie;
Logopedie;
Dietleer.

e. algemeen beroepsondersteunende vakken

Creatieve vorming;
Lichamelijke opvoeding;
Bewegingsleer;
Geestelijke stromingen;

Levensbeschouwing;
 Natuurkunde;
 Scheikunde;
 Rekenen; organisatiekunde;
 Onderwijskunde;
 Economie (t.b.v. ziekenhuis);
 Sociale wetgeving;
 Informatica.

f. keuze-uren

Deze uren kunnen worden besteed aan de vijfleergebieden alsook aan andere activiteiten.

2. De uren, zoals vermeld in de lessentabel zijn het minimum aantal uren per leergebied achtereenvolgens vermeld voor de voorbereidende periode en voor het totaal per leergebied.

Lessentabel

Leergebieden	Vorbereidende periode	Totaal per leergebied
I Verpleegkunde	190	400
II Omgangskunde	120	200
III Gezondheidsleer	130	190
IV Ziektenkunde	75	250
V Algemeen beroepsonder- steunende vakken	100	175
Keuze uren	75	105
Totaal verplicht	690	1320

Artikel 20

1. De vakken worden gedoceerd door personen die voldoen aan de onderstaande bij die vakken vermelde benoembaarheidseisen.

a. Leergebied verpleegkunde

Verpleegkunde, beroepsethiek, geschiedenis van de verpleging, visies op het verplegen: - docent verpleegkunde in het bezit van het diploma A-verpleegkundige, MBO- V of HBO- V mits voor wat betreft de laatste twee minimaal één jaar praktijkervaring na diplomering in het desbetreffende veld;

- een diploma van één van de opleidingen tot leraar verpleegkunde, het diploma van een opleiding docent ten behoeve van instellingen in de gezondheidszorg, dan wel een diploma van een der hogere opleidingen voor verpleegkundigen met richting onderwijskunde dan wel een Akte MO pedagogiek met afstudeerichting onderwijskunde of gezondheidszorg of een der bovengenoemde vervolgoopleidingen volgend;

EHBO en verbandleer:

verpleegkundige die voldoet aan de eisen als aangegeven bij het eerste gedachtenstreepje onder a;

- instructeur EHBO;

- arts;

Juridische aspecten: jurist, mits gezondheidsrecht of ziekenhuiswetenschappen deel uitmaakte van het doctoraal examen.

Psychiatrische verpleegkunde: een verpleegkundige die voldoet aan de eisen als aangegeven bij het eerste gedachtenstreepje, mits in het betreffend veld een stage is gevolgd;

verpleegkundige in het bezit van het diploma MBO-V of HBO-V mits één jaar praktijkervaring na diplomering

in het veld van de psychiatrie.

Thuiszorg: een verpleegkundige in het bezit van het diploma MBO- V of HBO- V mits één jaar praktijkervaring na diplomering in het veld van de maatschappelijke gezondheidszorg;
verpleegkundige met MGZ aantekening, dan wel met vergelijkbare kennis; ter beoordeling van het hoofd van de opleiding.

b. Leergebied omgangskunde

Psychologie: doctorandus in het betreffende vakgebied; akte MO-A pedagogiek;

Agogiek en pedagogiek: doctorandus in het betreffende vakgebied; akte MO-A pedagogiek;

Sociologie: doctorandus in het betreffende vakgebied;

Sociale psychologie: doctorandus in het betreffende vakgebied;

Sociale vaardigheden: de eisen genoemd onder de eerste gedachtenstreepjes;

verpleegkundige die voldoet aan de eisen als aangegeven bij het eerste gedachtenstreepje onder *a*, met relevante aanvullende opleiding; ter beoordeling van het hoofd van de opleiding.

c. Leergebied gezondheidskunde

Gezondheidskunde en preventie, organisatie van de gezondheidszorg, gezondheidszorgwetgeving: een verpleegkundige die voldoet aan de eisen als aangegeven bij het eerste gedachtenstreepje onder *a*; een docent met een andere opleiding ter beoordeling van het hoofd van de opleiding.

Anatomie, fysiologie: arts;

doctorandus in de geneeskunde;

doctorandus in de biologie;

akte MO biologie;

doctorandus in de lichamelijke opvoeding;

Voedingsleer: - diëtist;

- docent N 17, N 18 of N 19, deze bevoegdheid geldt niet voor dieetleer;

- docent 1e graads van de opleiding in de gezondheidskunde met differentiatie diëtetiek;

Ziekenhuishygiëne: docent verpleegkunde die voldoet aan de eisen als aangegeven bij het eerste gedachtenstreepje onder *a*; ziekenhuishygiënist;

bacterioloog of assistent-bacterioloog.

d. Leergebied ziektenkunde

Ziektenkunde, interne geneeskunde, chirurgische geneeskunde, kindergeneeskunde, psychiatrie: specialist

geregistreerd in het betreffende specialisme; arts-assistent in het betreffende specialisme;

doctorandus in de geneeskunde, mits senior co-assistentenschap in betreffende vakgebied met succes is afgesloten.

Psychopathologie: de eisen genoemd onder het eerste gedachtenstreepje;

- doctorandus klinische psychologie.

Menselijke voortplanting/gynaecologie: specialist geregistreerd in het betreffende specialisme;

arts-assistent in het betreffende specialisme;

doctorandus in de geneeskunde, mits senior co-assistentenschap in het betreffende vakgebied met succes is afgesloten;

verloskundige voor wat betreft de fysiologische zwangerschap.

Geneesmiddelenleer: apotheker, doctorandus farmacologie.

Fysiotherapie en ergotherapie: fysiotherapeut;

ergotherapeut.

Logopedie: logopedist.

Dieetleer: diëtist;

- docent 1e graads van de opleiding in de gezondheidskunde met differentiatie diëtetiek;

e. Algemeen beroepsondersteunende vakken

Creatieve vorming, lichamelijke opvoeding, bewegingsleer, geestelijke stromingen, levensbeschouwing, natuurkunde, scheikunde, rekenen, organisatiekunde, onderwijskunde, economie van het ziekenhuis, sociale wetgeving, informatica: relevante opleiding ter beoordeling van het hoofd van de opleiding.

f. Keuze-uren: afhankelijk van leergebied.

2. De minister kan, na advies van de hoofdinspecteur, van de in het eerste lid genoemde benoembaarheidseisen ontheffing verlenen.

Artikel 21

1. Ten behoeve van het praktische gedeelte van de opleiding wordt gebruik gemaakt van het Praktijkopleidingsboek, neergelegd in bijlage 3 bij deze regeling.

2. In het Praktijkopleidingsboek worden door of vanwege het hoofd van de opleiding aangetekend:

a. de aanvang van de opleiding, datum van de toelating tot de eerste, tweede en derde leerperiode, de datum waarop het diploma is behaald en het registratienummer;

b. de ingevolge deze regeling verleende ontheffingen en vrijstellingen;

c. verpleegkundige verslagen en werkstukken.

3. In het Praktijkopleidingsboek worden door of vanwege het hoofd van de verpleegafdeling aangetekend:

a. het overzicht van de met succes afgesloten leereenheden;

b. de bijgewoonde klinische lessen;

c. de bijgewoonde patiëntenbesprekingen; *d.* de behaalde praktijkleerdoelen.

Paragraaf 2. De voorbereidende periode

Artikel 22

In de voorbereidende periode moet aandacht worden besteed aan kennis, vaardigheden en attitude zoals deze te herleiden zijn uit het onderdeel “tussentermen voor de voorbereidende periode” van bijlage 2 bij deze regeling.

Artikel 23

1. Ten minste tweemaal tijdens de voorbereidende periode en aan het eind van deze periode toetst het hoofd van de opleiding in overleg met de hierbij betrokken docenten en praktijkbegeleiders alsmede met de betrokken leerling het functioneren van de leerling en stelt een schriftelijke waardering op waaruit blijkt of de leerling voldoende geschiktheid bezit om de opleiding te vervolgen.

2. Indien de waardering aan het einde van de voorbereidende periode onvoldoende is, wordt de leerling uitgesloten van het vervolgen van de opleiding in de desbetreffende instelling.

3. In bijzondere gevallen, ter beoordeling van het hoofd van de opleiding, na overleg met de directie van de instelling, kan de leerling eenmaal in de gelegenheid worden gesteld de voorbereidende periode nogmaals te doorlopen.

Artikel 24

Het hoofd van de opleiding stelt de stageleerdoelen na overleg met de opleidingscoördinator of de daartoe aangewezen functionaris vast.

Paragraaf 3. De leerperioden

Artikel 25

1. De leerperioden worden verdeeld in drie fasen overeenkomstig het onderdeel “tussentermen voor de

leerperioden” van bijlage 2 bij deze regeling.

2. Iedere leerperiode wordt onderverdeeld in leereenheden. Iedere leereenheid is bovendien te onderscheiden in een theoretisch en praktisch gedeelte.

Artikel 26

1. Het praktische deel van de opleiding omvat in ieder geval de volgende onderdelen:

- a. het leren verplegen van kinderen, volwassenen en bejaarden;
- b. het leren verplegen van zwangeren, kraamvrouwen en pasgeborenen;
- c. het leren verplegen van kortdurend in het ziekenhuis verblijvende patiënten;
- d. het leren verplegen van langdurig zieken, ongeneeslijk zieken en stervenden;
- e. het leren zorg te verlenen bij fysieke en psychosociale uitingen van gezondheidsstoornissen;
- f. het leren verplegen van patiënten die een operatieve behandeling ondergaan;
- g. het leren verplegen van patiënten die een interne behandeling of onderzoek ondergaan;
- h. het leren verplegen van patiënten die een ingrijpende interne behandeling zullen ondergaan, zoals bestraling, of behandeling met agressief werkende geneesmiddelen;
- i. het leren zorg te verlenen bij dysfuncties van orgaan- en lichaamssystemen en in het kader van de verpleegsituatie assisteren bij hulpverlening door andere beroepsbeoefenaren;
- j. het verkrijgen van inzicht in het verplegen in de thuissituatie;
- k. het zorg verlenen bij mensen die psychisch niet evenwichtig functioneren alsmede het verkrijgen van inzicht in verpleegmogelijkheden op het gebied van de geestelijke volksgezondheid.

2. De praktische opleiding heeft betrekking op de daaraan voorafgegane theorie.

Artikel 27

Het leergedeelte van de praktische opleiding bedraagt 1248 uren en omvat:

- a. klinisch onderwijs, waaronder te begrijpen klinische les, patiëntenbesprekingen, bespreking van en begeleiding bij werkstukken;
- b. praktisch onderwijs, zijnde het onder begeleiding oefenen van vaardigheden volgens het Praktijkopleidingsboek;
- c. begeleiding, ten minste tot uitdrukking komend door het houden van introductiegesprek en eindexamen, voortgangsgesprekken en reflectiegesprekken;
- d. toetsingen in de vorm van beoordelingen, toetsen en examens, exclusief de integratieve toetsen van de leereenheden die onder de theorie-uren vallen.

Artikel 28

1. Op iedere afdeling wordt een introductiegesprek gehouden waarin de verwachtingen van de leerling en de afdeling worden besproken om te komen tot vastlegging van de daar te realiseren praktijkdoelen.

2. Halverwege het praktisch gedeelte van iedere leereenheid wordt het functioneren van de leerling op de verpleegafdeling in een tussentijds gesprek geëvalueerd en vastgelegd door of vanwege het verpleegkundig hoofd van de afdeling of afdelingen.

3. Aan het einde van het praktisch gedeelte van iedere leereenheid wordt het functioneren van de leerling op basis van de praktijkdoelen geëvalueerd. Van deze evaluatie wordt door of vanwege het verpleegkundig hoofd van de afdeling een schriftelijke beoordeling opgesteld.

Bij de beoordeling wordt gebruik gemaakt van de aanduidingen voldoende of onvoldoende.

4. In de periode tussen de evaluatiegesprekken en tijdens ieder praktisch gedeelte van een leereenheid, doch tenminste eenmaal per zes weken, wordt er een voortgangsgesprek gehouden. De praktijkbegeleider legt gemaakte afspraken met de leerling vast.

Artikel 29

1. Indien een leerling tweemaal achtereenvolgend een onvoldoende beoordeling heeft verkregen voor het praktisch gedeelte van de leerperiode, wordt hij uitgesloten van de verdere opleiding in de betreffende instelling.
2. In bijzondere gevallen, ter beoordeling van het hoofd van de opleiding na overleg met de opleidingscoördinator, kan de leerling nog eenmaal in de gelegenheid worden gesteld een voldoende beoordeling te behalen.

Artikel 30

Tijdens ieder praktisch gedeelte van een leereenheid, doch tenminste zes maal per leerperiode, worden er door de docent verpleegkunde met de leerling reflectiegesprekken gehouden.

Paragraaf 4. Toetsen en examenregeling

Artikel 31

1. Elke leereenheid wordt afgesloten met een geïntegreerde toets.
2. Een leereenheid is met succes afgesloten indien:
  - a. de praktijkleerdoelen uit het Praktijkopleidingsboek zijn behaald;
  - b. de geïntegreerde toets met voldoende is beoordeeld.
3. Bij de beoordeling van de geïntegreerde toets wordt gebruik gemaakt van de aanduidingen voldoende en onvoldoende.
4. Van de afgesloten leereenheid wordt een tekening gemaakt in het Praktijkopleidingsboek
5. Bij een onvoldoende beoordeling van de geïntegreerde toets dient zo spoedig mogelijk een herkansing hiervan te worden gegeven.
6. De niet gerealiseerde praktijkleerdoelen kunnen in een volgende leereenheid binnen dezelfde leerperiode worden behaald.

Artikel 32

1. Als aan het einde van de leerperiode de leereenheden van die periode met succes afgesloten zijn, gaat de leerling over naar de volgende periode.
2. Als aan het einde van de leerperiode blijkt dat de leerling het theoretisch deel van één of meer leereenheden nog niet met een voldoende afgesloten heeft, krijgt hij een herkansing, door middel van een geïntegreerde toets over deze nog niet behaalde leereenheden.
3. De leerling kan slechts worden toegelaten tot de herkansing aan het einde van een leerperiode indien de praktijkleerdoelen als bedoeld in artikel 28, eerste lid, met voldoende zijn afgesloten.
4. Als de herkansing aan het einde van de leerperiode met een onvoldoende wordt beoordeeld of als de praktijkleerdoelen bedoeld in artikel 28, eerste lid, niet behaald zijn, kan het hoofd van de opleiding, na overleg met de overige bij de opleiding betrokkenen en de leerling, de leerperiode verlengen. Registratie daarvan vindt plaats in het Praktijkopleidingsboek.
5. Een leerperiode kan eenmaal verlengd worden met dien verstande dat gedurende de totale opleiding ten hoogste tweemaal een verlenging mogelijk is.
6. In bijzonder gevallen, ter beoordeling van het hoofd van de opleiding en na overleg met de leerling, kan de leerperiode nog éénmaal verlengd worden.

Artikel 33

1. Het examenprogramma bestaat uit de volgende onderdelen:
  - a. een schriftelijk deel in de vorm van een landelijk onderzoek als bedoeld in artikel 34;
  - b. een scriptie als, bedoeld in artikel 37;
  - c. een mondeling deel dat in de instelling of het opleidingsinstituut wordt afgenomen in de vorm van een afrondingsgesprek als bedoeld in artikel 38.

2. De regeling van de examens geschiedt in overleg met de betrokken inspecteur.
3. De leerling is voor het examen geslaagd indien de in het eerste lid genoemde onderdelen met een voldoende zijn beoordeeld.

Artikel 34

1. Het landelijk onderzoek omvat een tentamen voor elk van de leergebieden: gezondheidskunde, ziektenkunde, omgangskunde en verpleegkunde. De tentamens worden in deze volgorde afgelegd, verspreid over de tweede helft van de derde leerperiode.
2. De inhoud van deze tentamens wordt vastgesteld door een door de minister in te stellen Centrale Examencommissie.
3. De hoofdinspecteur kan in bijzondere gevallen toestemming verlenen om onder door hem vast te stellen voorwaarden op een door hem aan te geven andere wijze tentamens af te leggen.

Artikel 35

1. Het hoofd van de opleiding verleent toestemming tot het afleggen van de tentamens, indien de leereenheden die betrekking hebben op de leergebieden gezondheidskunde, ziektenkunde, omgangskunde en verpleegkunde, met voldoende zijn afgesloten.
2. Om deel te kunnen nemen aan het tentamen verpleegkunde, dienen bovendien de praktijkleerdoelen uit het Praktijkopleidingsboek zijn behaald.
3. Het hoofd van de opleiding meldt de kandidaat aan voor het tentamen bij de door de minister aangewezen instelling die met de organisatie van het landelijk onderzoek is belast.
3. De kandidaat moet voor elk tentamen een bedrag van f 12 in Rijk's kas storten.

Artikel 36

1. Bij de beoordeling van de kennis van de kandidaat wordt gebruik gemaakt van de aanduiding voldoende of onvoldoende. De beoordelingsnorm wordt voor elk tentamen afzonderlijk vastgesteld door de in artikel 34, tweede lid, bedoelde Centrale Examencommissie.
2. De beoordeling van het tentamen wordt aan de kandidaat medegedeeld door middel van een tentamenbewijs volgens een door de hoofdinspecteur vastgesteld model. Dit tentamenbewijs heeft een geldigheidsduur van 18 maanden. Afschrift ervan wordt gezonden aan het hoofd van de opleiding.
3. Een tentamen kan, indien het als onvoldoende is beoordeeld, bij de eerstvolgende gelegenheid worden overgedaan.
4. Indien de leerling niet vóór de datum van inlevering bij de inspecteur van de bescheiden, bedoeld in artikel 38, vijfde lid, de waardering voldoende heeft behaald voor de tentamens in de vakken, bedoeld in artikel 34, eerste lid, kan hij de opleiding nog zes maanden in dezelfde instelling vervolgen. Indien de leerling na deze periode nog niet voor de bovengenoemde tentamens de waardering voldoende heeft behaald, wordt hij van het vervolgen van de opleiding in die instelling uitgesloten.
5. De hoofdinspecteur kan in bijzondere gevallen ontheffing verlenen van het in het derde en vierde lid bepaalde.

Artikel 37

1. De scriptie betreft een of meer onderdelen van de verpleegkundige beroepsuitoefening, en dient gerelateerd te zijn aan het gestelde in onderdeel "eindtermen van de opleiding" van bijlage 2 bij deze regeling.
2. De scriptie wordt beoordeeld door twee bij de opleiding betrokken docenten, waarvan één docent verpleegkunde dient te zijn.
3. Bij de beoordeling van de scriptie wordt gebruik gemaakt van de aanduidingen voldoende en onvoldoende.

Artikel 38

1. De leerling wordt tot het afrondingsgesprek toegelaten, indien:

- a. hij voor de in artikel 34 genoemde tentamens de beoordeling voldoende heeft behaald;
  - b. alle praktijkleerdoelen, genoemd in het Praktijkopleidingsboek, zijn behaald;
  - c. de scriptie met voldoende is beoordeeld.
2. De kandidaat moet vóór het afrondingsgesprek een bedrag van f 25 in Rijk's kas hebben gestort voor de kosten van het examen en van het eventueel uit te reiken onderscheidingsteken of van f 20 indien de kandidaat in het bezit is van een diploma B-, Z- of B/Z-verpleegkundige en van het hierbij behorende onderscheidingsteken.
  3. Een kandidaat die reeds heeft deelgenomen aan een afrondingsgesprek en daarbij werd afgewezen, is voor het daarna volgende afrondingsgesprek een betaling van f 25 verschuldigd.
  4. De afrondingsgesprekken vinden plaats in de laatste maand van de opleiding.
  5. Het hoofd van de opleiding zendt ten hoogste twee en ten minste een maand vóór de datum van de eerste afrondingsgesprekken aan de betrokken inspecteur:
    - a. een nominatieve opgave van de kandidaten die zullen deelnemen;
    - b. per kandidaat de volgende bescheiden:
      - een bewijs van het hoofd van de opleiding dat de praktijkleerdoelen zijn behaald;
      - een verklaring van het hoofd van de opleiding dat de scriptie met voldoende is beoordeeld en de geïntegreerde toetsen met een voldoende zijn beoordeeld;
      - de tentamenbewijzen;
      - eventueel het diploma B-, Z- of B/Z-verpleegkundige;
    - c. een opgave van de deskundigen, verbonden aan de instelling, die zitting zullen nemen in de examencommissie als bedoeld in artikel 39, eerste lid;
    - d. een opgave van de samenstelling van de gesprekscommissies, bedoeld in artikel 40, eerste lid;
    - e. een opgave van de gespreksonderwerpen.
  6. De betrokken inspecteur kan een wijziging aanbrengen in de data van de afrondingsgesprekken.
  7. Wanneer de betrokken inspecteur constateert dat een kandidaat niet voldoet aan de eisen voor de toelating tot het afrondingsgesprek kan hij de toelating tot dit afrondingsgesprek weigeren. Hij geeft daarvan kennis aan het hoofd opleiding.

Artikel 39

1. Het mondeling deel van het examen vindt plaats onder verantwoordelijkheid van een examencommissie, bestaande uit het hoofd van de opleiding die tevens als voorzitter optreedt, en twee leden, die als docent aan de opleiding verbonden zijn. Een van hen treedt als secretaris op en draagt zorg dat bij het afrondingsgesprek het praktijkopleidingsboek, de scriptie en de tentamenbewijzen aanwezig zijn. De examencommissie neemt ten aanzien van de organisatie de aanwijzingen van de betrokken inspecteur in acht.
2. De inspecteur wijst voor ieder examen per instelling of opleidingsinstituut naar gelang het aantal kandidaten een of meer gecommiteerden aan die gedurende het mondeling deel van het examen aanwezig kunnen zijn en die hun functie vervullen volgens de instructie, zoals vervat in bijlage 4 bij deze regeling. De gecommiteerden mogen niet verbonden zijn aan de instelling waar de afrondingsgesprekken plaatsvinden.

Artikel 40

1. Per kandidaat vindt een afrondingsgesprek van 45 minuten plaats met een gesprekscommissie die samengesteld is uit een docent verpleegkundige, in het bezit van het diploma A-, MBO- of HBO-verpleegkundige, die het gesprek leidt, en uit twee of drie deskundigen op het gebied van het onderwerp van gesprek. Een van deze deskundigen dient eveneens een verpleegkundige te zijn.
2. Het afrondingsgesprek vindt plaats aan de hand van een door de kandidaat opgesteld discussiestuk dat verband houdt met de scriptie of van een ander verpleegkundig onderwerp. Het verloop van het gesprek wordt vastgelegd in een protocol.
3. Tijdens het gesprek wordt getoetst of de kandidaat in staat is een eigen verpleegkundige stellingname te beargumenteren en in redelijkheid te verdedigen. De kandidaat toont hierbij inzicht in de verpleegkundige

beroepsuitoefening en -ontwikkeling.

4. De hoofdinspecteur kan ontheffing verlenen van het bepaalde in het eerste lid voor wat de bevoegdheid van de gespreksleider betreft.

Artikel 41

1. De beoordeling van het afrondingsgesprek geschiedt aan de hand van schriftelijk vastgelegde criteria, vastgesteld door de examencommissie. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de aanduidingen voldoende en onvoldoende.
2. Een kandidaat is geslaagd voor het afrondingsgesprek wanneer de beoordeling voldoende is.
3. Bij een onvoldoende beoordeling van het afrondingsgesprek adviseert de gesprekscommissie het hoofd opleiding over verlenging van de opleiding waarna een tweede afrondingsgesprek plaatsvindt. De verlenging kan ten hoogste drie maanden bedragen.
4. Het tweede afrondingsgesprek kan buiten de vastgestelde examendata plaatsvinden.
5. De voorzitter van de examencommissie draagt er zorg voor dat er een regeling wordt opgesteld voor het geval van verschil in de gesprekscommissie over de beoordeling.

Artikel 42

1. Wanneer een kandidaat tweemaal is afgewezen voor een afrondingsgesprek wordt hij van het vervolgen van de opleiding in de instelling uitgesloten. In bijzondere gevallen, ter beoordeling van het hoofd van de opleiding, de leerling gehoord, kan deze in de gelegenheid worden gesteld nog éénmaal aan een afrondingsgesprek deel te nemen.
2. Indien een leerling niet heeft voldaan aan de in artikel 38, eerste lid, genoemde voorwaarden zonder opgave van een naar het oordeel van het hoofd van de opleiding gegronde reden wordt hij geacht te zijn afgewezen voor het afrondingsgesprek.
3. Indien een leerling zich op eigen verzoek terugtrekt voor het afrondingsgesprek, zonder een naar het oordeel van het hoofd van de opleiding gegronde reden, wordt hij geacht te zijn afgewezen voor dat afrondingsgesprek.
4. In de gevallen, bedoeld in de voorgaande leden, bepaalt het hoofd van de opleiding wanneer de leerling weer aan een afrondingsgesprek kan deelnemen.

Artikel 43

1. Het diploma, dat wordt uitgereikt als alle examenonderdelen met gunstig gevolg zijn afgelegd, wordt ondertekend door de leden van de examencommissie en de gecommitteerde. De geslaagde kandidaat tekent, nadat hij de belofte tot geheimhouding heeft afgelegd. Op het diploma wordt het nummer ingevuld, voorkomende op het tevens uit te reiken onderscheidingsteken. Aflegging van de belofte kan achterwege blijven wanneer betrokkene reeds in het bezit is van het diploma B-, Z- of B/Z-verpleegkundige.
2. Indien de geslaagde kandidaat een diploma B-, Z- of B/Z-verpleegkundige heeft, wordt het ingevulde en ondertekende diploma A niet van een nummer voorzien. Het diploma en het onderscheidingsteken worden niet uitgereikt, doch tezamen met het diploma B, Z of B/Z en het daarbij behorende onderscheidingsteken door de secretaris van de examencommissie aan de hoofdinspecteur gezonden. Deze geeft het diploma A een nummer en doet het onderscheidingsteken A/B, A/Z of A/B/Z uitreiken.
3. Het in het tweede lid bepaalde is niet van toepassing in het geval dat de geslaagde kandidaat in het bezit is van het onderscheidingsteken Z-verpleegkundige volgens het model, vastgesteld door de Vereniging van Directeuren van Instituten van Zwakzinnigenzorg.
4. Het hoofd van de opleiding draagt zorg dat een opgave gereed ligt overeenkomstig een door de hoofdinspecteur vastgesteld model, waarop de resultaten van de examenonderdelen worden vermeld. Deze resultaten dienen te worden bekrachtigd door de handtekening van de voorzitter van de examencommissie. Na de afsluiting van de opleiding wordt deze opgave aan de hoofdinspecteur gezonden.

Artikel 44

1. De hoofdinspecteur en de betrokken inspecteur of een door hen aangewezen ambtenaar van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid hebben het recht de lessen, toetsen en de verschillende onderdelen van het eindexamen bij te wonen.
2. Met de opleiding belaste personen zijn verplicht aan de hoofdinspecteur en de betrokken inspecteur of een door hen aangewezen ambtenaar van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid alle gewenste inlichtingen te verstrekken.

HOOFDSTUK V

Overgangsbepalingen

Artikel 45

Onverminderd het bepaalde in artikel 48 blijft ten aanzien van leerlingen wier opleiding een aanvang heeft genomen vóór de inwerkingtreding van deze regeling de Regeling opleiding diploma A-verpleegkundige van 28 december 1973 (*Stcrt.* 1974, 12) van kracht.

Artikel 46

De bestaande opleidingsinstellingen welke zijn erkend krachtens de Regeling opleiding diploma A-verpleegkundige van 28 december 1973, worden beschouwd te zijn erkend op grond van de onderhavige Regeling, zulks onder de bepalingen en voorwaarden welke aan de erkenning waren of zullen worden verbonden.

Artikel 47

Aan docenten die bij het inwerking treden van deze Regeling reeds werkzaam zijn, wordt ontheffing verleend van de eisen, gesteld in artikel 20, eerste lid.

HOOFDSTUK VI

Slopbepalingen

Artikel 48

De Regeling Opleiding diploma A-verpleegkundige van 28 december 1973 (*Stcrt.* 1974, 12) wordt ingetrokken.

Artikel 49

1. Deze regeling wordt met de bijbehorende nota van toelichting in de Nederlandse Staatscourant bekendgemaakt. Zij treedt in werking met ingang van 1 september 1986.
2. Deze regeling kan worden aangehaald als de Regeling Opleiding diploma A-verpleegkundige 1986.

Leidschendam, 2 januari 1986.

De staatssecretaris voornoemd,

J.P. van der Reijden.